ISSN online 2707-7292 ISSN 2220-6310
DOI: 10.33216/2220-6310/2026-112-1-120-130
УДК 378.147:34:37.091.313

ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В. І. Мірошніченко

ORCID 0000-0002-3931-0888

У статті обґрунтовано сутність самоосвітньої компетентності майбутніх юристів, визначено її місце у структурі підготовки майбутніх юристів до професійної діяльності. Самоосвітня компетентність майбутніх юристів визначається як інтегративна якість особистості, яка поєднує мотивацію до безперервного професійного розвитку, здатність самостійно здобувати, критично осмислювати, оновлювати та застосовувати правові знання, ефективно організовувати власну навчально-пізнавальну діяльність і здійснювати професійне самовдосконалення відповідно до сучасних вимог юридичної практики.

До важливих чинників формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів автор відносить такі: ефективна організація освітнього процесу; розвиток внутрішньої мотивації до самоосвіти, усвідомленого ставлення до змісту навчання та готовності до самостійного опанування знань; забезпечення міждисциплінарної інтеграції, поєднання викладання навчальних дисциплін із виховною роботою; створення позитивного соціально-психологічного середовища для активної пізнавальної діяльності студентів; об'єктивне оцінювання навчальних досягнень студентів. Їх реалізація сприяє орієнтації професійної підготовки на сучасні потреби юридичної практики й ринку праці, водночас забезпечуючи задоволення освітніх потреб майбутніх юристів, їх професійне самовизначення та готовність до безперервного саморозвитку

Самоосвітня компетентність є однією з ключових складових професійної підготовки майбутніх юристів. Вона характеризує готовність і здатність особистості до цілеспрямованого,

самостійного, безперервного набуття, оновлення, критичного осмислення та практичного застосування правових знань, розвитку професійно значущих якостей і самовдосконалення впродовж життя.

Ефективне формування самоосвітньої компетентності потребує цілеспрямованої організації освітнього процесу, у якому поряд із традиційними формами навчання доцільно використовувати сучасні педагогічні технології, освітні ресурси та інші засоби, що стимулюють самостійну пізнавальну активність студентів.

***Ключові слова**: самоосвітня компетентність, формування самоосвітньої компетентності, майбутні юристи, студенти, професійна діяльність, підготовка до професійної діяльності, самостійна пізнавальна активність.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна юридична освіта розвивається в умовах швидких суспільних, технологічних і правових змін, які суттєво впливають на вимоги до професійної підготовки майбутніх юристів. Майбутній фахівець має бути готовим швидко адаптуватися до нових викликів, критично мислити та ефективно застосовувати право на практиці. З одного боку, сьогодні юрист повинен не лише володіти ґрунтовними фаховими знаннями, а й бути готовим постійно їх оновлювати, критично осмислювати нову інформацію та ефективно застосовувати її у професійній діяльності. Це пов'язано з постійним оновленням законодавства, інтеграцією України до європейського правового простору та впровадженням міжнародних стандартів у сфері правосуддя. За таких умов неможливо підготувати фахівця, який володітиме знаннями, достатніми на все професійне життя. Саме тому сучасна освіта має не лише забезпечувати ґрунтовну фахову підготовку, а й формувати у здобувачів освіти потребу в безперервному професійному розвитку, За таких умов особливого значення набуває формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів як важливої складової їхньої професійної підготовки.

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивною потребою вдосконалення професійної підготовки майбутніх юристів шляхом формування їхньої самоосвітньої компетентності як необхідної умови успішної професійної діяльності, конкурентоспроможності на сучасному ринку праці та реалізації концепції навчання впродовж життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Проблема самоосвіти та самоспрямованого навчання тривалий час перебуває в центрі уваги зарубіжних і вітчизняних учених. Теоретичні засади самоосвіти розроблено у працях М. Ноулза (M. Knowles), А. Тафа (A. Tough), Ф. Кенді

(P. Candy), Д. Гаррісона (D. Garrison), Р. Гіємстри (R. Hiemstra), Р. Брокетта (R. Brockett), С. Брукфілда (S. Brookfield). В українській педагогічній науці питання професійного саморозвитку, безперервної освіти та формування самоосвітньої компетентності висвітлено у працях І. Зязюна, В. Кременя, Н. Ничкало, С. Сисоєвої, В. Лугового, О. Пометун та інших дослідників

Значний внесок у дослідження проблеми самоосвіти та самоосвітньої компетентності належить Н. Самарук. У своїх працях авторка розкриває структуру самоосвітньої компетентності, до складу якої відносить мотиваційний, організаційний, процесуальний і контрольно-рефлексивний компоненти, а також обґрунтовує педагогічні умови, що сприяють її результативному формуванню в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців (Самарук, 2019). У праці О. Підгірного (Підгірний, 2020) представлено результати аналізу сутності та структури самоосвітньої компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

Проблеми професійної підготовки майбутніх юристів досліджували А. Рибачук (Рибачук, 2011), Г. Білавич, А. Савчук, І. Комар та О. Трухан (Білавич, Савчук, Комар & Трухан, 2025), Л. Сітовська (Сітовська, 2016), О. Браткова (Браткова, 2018) та інші вчені. У їхніх працях розкрито педагогічні умови, зміст, форми, методи і технології професійної підготовки майбутніх правників, обґрунтовано компетентнісний підхід, використання інтерактивних педагогічних технологій та активних методів навчання, а також визначено напрями вдосконалення юридичної освіти відповідно до сучасних вимог професійної діяльності. Особливий інтерес для нашого дослідження становлять праці М. Лисицького (Лисицький, 2025), А. Матковського (Матковський, 2026), В. Репецького та М. Грабинського (Репецький & Грабинський, 2023), Л. Руснак (Руснак, 2025) щодо формування готовності майбутніх юристів до самоосвіти.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Сформульовані згаданими й іншими дослідниками висновки становлять вагоме наукове підґрунтя для нашого дослідження. Водночас аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема формування самоосвітньої компетентності недостатньо висвітлена в контексті професійної підготовки майбутніх юристів. Зокрема, потребують подальшого обґрунтування педагогічні засади, умови та засоби формування самоосвітньої компетентності здобувачів юридичної освіти. Саме це зумовило вибір теми та визначило мету нашого дослідження.

Метою статті є обґрунтувати сутність самоосвітньої компетентності майбутніх юристів, визначити її місце у структурі підготовки до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження, Опрацювання психолого-педагогічних досліджень дає підстави стверджувати, що самостійна робота є одним із провідних засобів формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів. Вона сприяє розвитку здатності самостійно здобувати й критично осмислювати знання, аналізувати професійні проблеми, приймати обґрунтовані рішення, творчо застосовувати правову інформацію та ефективно діяти в нестандартних ситуаціях професійної діяльності.

Досліджуючи вплив ситуації реальної відповідальності на активізацію навчальної діяльності студентів, А. Калініченко наголошує, що ефективність навчання істотно зростає тоді, коли здобувачі освіти усвідомлюють його значущість і виявляють зацікавленість як у самому процесі навчання, так і в досягненні його результатів. На думку дослідниці, пріоритетним напрямом педагогічного впливу має бути розвиток мотиваційно-ціннісної сфери особистості, що передбачає формування стійкої мотивації до навчання... Водночас важливо забезпечити розвиток інструментальної сфери, яка охоплює засвоєння знань про організацію навчальної діяльності, а також формування умінь і навичок самостійного планування та організації освітнього процесу (Калініченко, 2005).

Самостійну діяльність доцільно розглядати як одну з провідних форм організації навчального процесу, яка передбачає самостійне опанування студентом навчального матеріалу без безпосереднього керівництва викладача як під час аудиторних занять, так і в процесі позааудиторної навчальної діяльності (Мірошніченко, 2019).

Самоосвітня компетентність, за Н. Кравцовою, є цілісним інтегративним утворенням особистості, яке поєднує мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний компоненти. Вона характеризує готовність до самостійного здобуття нових знань, їх систематичного оновлення, критичного осмислення та застосування в професійній діяльності. Важливими складовими цієї компетентності є прагнення до професійного й особистісного самовдосконалення, що забезпечує неперервність професійного розвитку впродовж життя (Кравцова, 2024).

Для обґрунтування сутності самоосвітньої компетентності майбутніх юристів як складової їх підготовки до професійної діяльності ми брали до уваги визначену сучасними дослідниками структуру готовності майбутніх юристів до професійної діяльності, яка містить когнітивний, діяльнісний та особистісний компоненти (Сокіл, Нестуля, Нестуля & Кононец, 2022).

Результати проведеного дослідження підтвердили доцільність активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх юристів на всіх етапах їхньої професійної підготовки у закладі вищої освіти.

Поділяємо думку, що професіоналізм юриста формується на основі якісної фахової освіти, яка передбачає не лише ґрунтовне засвоєння правових знань, а й розвиток здатності застосовувати їх у практичній діяльності (Третько, Сірик & Сутяга, 2025).

Ефективне виконання професійних функцій потребує сформованості комплексу компетентностей, зокрема самоосвітньої, що забезпечує готовність до безперервного оновлення знань відповідно до змін у законодавстві та правозастосовній практиці. У зв'язку з цим удосконалення професійної підготовки майбутніх юристів на засадах компетентнісного підходу є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної вищої юридичної освіти (Лещенко & Бєляєва, 2023).

Професійна діяльність юриста є багатогранною та потребує гармонійного поєднання професійних знань, практичних умінь і особистісних якостей. У зв'язку з цим професіограма юриста охоплює комплекс взаємопов'язаних компонентів (соціального, аналітико-реконструктивного, комунікативного, організаційного), кожен із яких відображає специфіку майбутньої професійної діяльності.

Вважаємо, що самоосвітня компетентність майбутніх юристів – це інтегративна якість особистості, яка поєднує мотивацію до безперервного професійного розвитку, здатність самостійно здобувати, критично осмислювати, оновлювати та застосовувати правові знання, ефективно організовувати власну навчально-пізнавальну діяльність і здійснювати професійне самовдосконалення відповідно до сучасних вимог юридичної практики.

З урахуванням думок сучасних вчених (Самарук, 2019; Підгірний, 2020; Лещенко & Бєляєва, 2023), зазначаємо, що формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів визначається комплексом взаємопов'язаних чинників. До них належать якісна організація освітнього процесу, розвиток внутрішньої мотивації до самоосвіти, усвідомлене ставлення до навчання та готовність до самостійного здобуття знань, міждисциплінарна інтеграція, поєднання навчальної й виховної роботи, а також створення сприятливого соціально-психологічного середовища, що підтримує активну пізнавальну діяльність студентів, об'єктивне оцінювання навчальних досягнень студентів. Їх реалізація сприяє орієнтації професійної підготовки на сучасні потреби юридичної практики й ринку праці, водночас забезпечуючи задоволення освітніх потреб майбутніх юристів, їх професійне самовизначення та готовність до безперервного саморозвитку. Сформована самоосвітня компетентність створює підґрунтя для професійної мобільності, розвитку правового мислення, рефлексії та готовності до ефективної діяльності в умовах постійних змін.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, проведений аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що самоосвітня компетентність є однією з ключових складових професійної підготовки майбутніх юристів. З'ясовано, що самоосвітня компетентність є необхідною умовою професійного становлення майбутнього юриста, оскільки її формування забезпечує здатність майбутніх юристів самостійно здобувати й критично оцінювати нові знання, працювати з різноманітними джерелами правової інформації, аналізувати зміни в законодавстві, приймати обґрунтовані професійні рішення та безперервно вдосконалювати власну професійну компетентність. Встановлено, що ефективне формування самоосвітньої компетентності потребує цілеспрямованої організації освітнього процесу, у якому поряд із традиційними формами навчання доцільно використовувати сучасні педагогічні технології, освітні ресурси та інші засоби, що стимулюють самостійну пізнавальну активність студентів.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням та експериментальною перевіркою педагогічних умов та моделі формування самоосвітньої компетентності майбутніх юристів, а також із визначенням критеріїв, показників і рівнів її сформованості.

Література

1. Білавич Г., Савчук А., Комар І., Трухан О. Професійна підготовка майбутніх юристів до роботи з мігрантами: теоретичні засади та нормативно-правове регулювання в українському й міжнародному законодавстві. *Суспільство та національні інтереси. Серія «Освіта/Педагогіка»*. № 12(20). 2025. https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)-141-156
2. Браткова О. І. Наукові підходи у підготовці майбутніх юристів до професійної взаємодії. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. № 4(95). 2018. https://doi.org/10.35433/pedagogy.4(95).2018.41-44
3. Калініченко А. І. Роль ситуації реальної відповідальності в активізації навчальної діяльності студентів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія.* Вінниця, 2005. Вип. 12. С. 140 –142.
4. Кравцова Н. В. Аналіз поняття "самоосвітня компетентність" у сучасних наукових дослідженнях. *Інноваційні освітні технології в системі неперервної освіти: від дошкільної освіти до освіти дорослих (вітчизняний і світовий досвід упровадження) : зб. наук. праць за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. (20 березня 2024 року, м. Київ).* Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 81-86. https://repository.kpi.kharkov.ua/items/e7f9bacf-b4ca-4a5f-814a-a618a94457f3

5. Лещенко Г., Бєляєва А. Формування професійної компетентності майбутніх юристів. *Молодий вчений*. 2023. № 6 (118), 47–50. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-6-118-10.
6. Лисицький М. Ю. Зміст самоосвітньої компетентності майбутнього юриста. *Адміністративно-правове, соціологічне та психологічне забезпечення діяльності Національної поліції України : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 14 листоп. 2025 р.)*. Вінниця : ХНУВС, 2025. Ч. ІІ. С. 165–168. https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/24778
7. Матковський А. О. Модель формування готовності майбутніх юристів до професійного саморозвитку засобами неформальної освіти. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука. Серія: Педагогіка та психологія*. № 2. 2026. https://doi.org/10.32782/3041-2021/2026-2-23
8. Мірошніченко В. І. Організаціїя самостійної пізнавальної діяльності майбутніх юристів в коледжах як складова їх підготовки до професійної діяльності. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2019. № 15, 71–75. https://doi.org/10.32626/2309-8082.2019-15.71-75
9. Підгірний О. В. Зміст та структура самоосвітньої компетентності вчителя фізичної культури. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 23. Т. 2. 2020. С. 81–85. https://doi.org/10.32843/26636085/2020/23-2.16
10. Репецький В.М., Грабинський М.І. Напрямки модернізації підготовки юристів і юристів-міжнародників з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія:Право.* 2023. № 25. . https://doi.org/10.34079/2226-3047-2023-13-25-116-125
11. Рибачук А. Сучасний стан і проблематика фахової підготовки майбутніх юристів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2011. *28*. 441-447. https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4081
12. Руснак Л. М. Методи розвитку юридичного мислення в процесі професійної підготовки юристів. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 7. https://doi.org/10.5281/zenodo.14586993
13. Самарук Н. Структура та педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців. *Молодь і ринок.* 2019. № 9 (176). С. 75–81. https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.182235
14. Сітовська Л. Методичні аспекти підготовки майбутніх юристів до професійної діяльності в пенітенціарній системі України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 6(60). https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/117f1050-4820-409f-9f87-ae38fd4514

15. Сокіл А., Нестуля О., Нестуля С., Кононец Н. Модель формування готовності майбутніх юристів до професійної діяльності під час змішаного навчання у фахових коледжах. *Вища школа*. 2022. № 3/4. С. 106–118. http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/12519
16. Третько В. В., Сірик Д. В., Сутяга О. С. Педагогічні умови формування професійної культури майбутніх юристів у закладах вищої освіти. *Академічні візії*, 2025. Вип. 39. https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1797

References

1. Bilavych H., Savchuk A., Komar I., Trukhan O. (2025) Profesiina pidhotovka maibutnikh yurystiv do roboty z mihrantamy: teoretychni zasady ta normatyvno-pravove rehuliuvannia v ukrainskomu y mizhnarodnomu zakonodavstvi. [Professional Training of Future Lawyers for Working with Migrants: Theoretical Foundations and Legal Regulation under Ukrainian and International Law] Suspilstvo ta natsionalni interesy. Seriia «Osvita/Pedahohika». № 12(20). https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)-141-156 (ukr).
2. Bratkova O. I. (2018) Naukovi pidkhody u pidhotovtsi maibutnikh yurystiv do profesiinoi vzaiemodii. [Scientific Approaches to Training Future Lawyers for Professional Interaction] Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Redagogical sciences. 4(95). https://doi.org/10.35433/pedagogy.4(95).2018.41-44(ukr).
3. Kalinichenko A. I. (2005) Rol sytuatsii realnoi vidpovidalnosti v aktyvizatsii navchalnoi diialnosti studentiv. [Роль ситуації реальної відповідальності в активізації навчальної діяльності студентів] Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriia: Pedahohika i psykholohiia. Vinnytsia. 12.(ukr).
4. Kravtsova N. V. (2024) Analiz poniattia "samoosvitnia kompetentnist" u suchasnykh naukovykh doslidzhenniakh. Innovatsiini osvitni tekhnolohii v systemi neperervnoi osvity: vid doshkilnoi osvity do osvity doroslykh (vitchyznianyi i svitovyi dosvid uprovadzhennia) [Analysis of the Concept of “Self-Educational Competence” in Contemporary Scientific Research] : zb. nauk. prats za materialamy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (20 bereznia 2024 roku, m. Kyiv). Kyiv : UDU imeni Mykhaila Drahomanova,. https://repository.kpi.kharkov.ua/items/e7f9bacf-b4ca-4a5f-814a-a618a94457f3 (ukr).
5. Leshchenko H., Bieliaieva A. (2023) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh yurystiv. [Formation of Future Lawyers’ Professional Competence] Molodyi vchenyi. 6 (118). https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-6-118-10. (ukr).
6. Lysytskyi M. Yu. (2025) Zmist samoosvitnoi kompetentnosti maibutnoho yurysta. Administratyvno-pravove, sotsiolohichne ta psykholohichne zabezpechennia diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy [The Content of Future Lawyers’ Self-Educational Competence] : zb. materialiv nauk.-prakt. konf. (m. Vinnytsia, 14 lystop. 2025 r.). Vinnytsia : KhNUVS, Ch. II. https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/24778 (ukr).

7. Matkovskyi A. O. (2026) Model formuvannia hotovnosti maibutnikh yurystiv do profesiinoho samorozvytku zasobamy neformalnoi osvity. **[**A Model for Developing Future Lawyers' Readiness for Professional Self-Development through Non-Formal Education**]** Visnyk Mizhnarodnoho ekonomiko-humanitarnoho universytetu imeni Akademika Stepana Demianchuka. Seriia: Pedahohika ta psykholohiia. № 2. https://doi.org/10.32782/3041-2021/2026-2-23 (ukr).
8. Miroshnichenko V. I. (2019) Orhanizatsiia samostiinoi piznavalnoi diialnosti maibutnikh yurystiv v koledzhakh yak skladova yikh pidhotovky do profesiinoi diialnosti. [Organization of Future Lawyers' Independent Cognitive Activity in Colleges as a Component of Their Preparation for Professional Practice] Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka. Fizychne vykhovannia, sport i zdorovia liudyny. 15. https://doi.org/10.32626/2309-8082.2019-15.71-75 (ukr).
9. Pidhirnyi O. V. (2020) Zmist ta struktura samoosvitnoi kompetentnosti vchytelia fizychnoi kultury. [The Content and Structure of the Self-Educational Competence of a Physical Education Teacher] Innovatsiina pedahohika. Vypusk 23. T. 2. https://doi.org/10.32843/26636085/2020/23-2.16 (ukr).
10. Repetskyi V.M., Hrabynskyi M.I. (2023) Napriamky modernizatsii pidhotovky yurystiv i yurystiv-mizhnarodnykiv z urakhuvanniam pozytyvnoho zarubizhnoho dosvidu. [Directions for Modernizing the Training of Lawyers and International Lawyers Based on Positive International Experience] Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Seriia:Pravo. 25. . https://doi.org/10.34079/2226-3047-2023-13-25-116-125 (ukr).
11. Rybachuk A. (2011) Suchasnyi stan i problematyka fakhovoi pidhotovky maibutnikh yurystiv. [The Current State and Issues of Professional Training of Future Lawyers] Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. 28. https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4081 (ukr).
12. Rusnak L. M. (2025) Metody rozvytku yurydychnoho myslennia v protsesi profesiinoi pidhotovky yurystiv. [Methods for Developing Legal Thinking in the Professional Training of Lawyers] Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs. 7. https://doi.org/10.5281/zenodo.14586993 (ukr).
13. Samaruk N. (2019) Struktura ta pedahohichni umovy formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv. [The Structure and Pedagogical Conditions for the Formation of Self-Educational Competence of Future Specialists] Molod i rynok. № 9 (176). https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.182235 (ukr).
14. Sitovska L. (2016) Metodychni aspekty pidhotovky maibutnikh yurystiv do profesiinoi diialnosti v penitentsiarnii systemi Ukrainy. [Methodological Aspects of Training Future Lawyers for Professional Activity in the Penitentiary System of Ukraine] Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. 6(60). https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/117f1050-4820-409f-9f87-ae38fd4514 (ukr).
15. Sokil A., Nestulia O., Nestulia S., Kononets N. (2022) Model formuvannia hotovnosti maibutnikh yurystiv do profesiinoi diialnosti pid chas zmishanoho navchannia u

fakhovykh koledzhakh. [A Model for Developing Future Lawyers' Readiness for Professional Activity in Blended Learning at Professional Colleges] Vyshcha shkola. 3/4. http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/12519 (ukr).
16. Tretko V. V., Siryk D. V., Sutiaha O. S. (2025) Pedahohichni umovy formuvannia profesiinoi kultury maibutnikh yurystiv u zakladakh vyshchoi osvity. [Pedagogical Conditions for the Formation of Future Lawyers' Professional Culture in Higher Education Institutions] Akademichni vizii, 2025.. 39. https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1797(ukr).

FORMATION OF FUTURE LAWYERS' SELF-EDUCATIONAL COMPETENCE AS A COMPONENT OF THEIR PROFESSIONAL TRAINING

V. I. Miroshnichenko

The article substantiates the essence of future lawyers' self-educational competence and determines its place in the structure of their professional training. Future lawyers' self-educational competence is defined as an integrative personal quality that combines motivation for continuous professional development with the ability to independently acquire, critically comprehend, update, and apply legal knowledge, effectively organize one's own learning and cognitive activities, and engage in continuous professional self-improvement in accordance with the current requirements of legal practice.

The author identifies the following key factors contributing to the development of future lawyers' self-educational competence: effective organization of the educational process; fostering intrinsic motivation for self-education, a conscious attitude toward learning, and readiness for independent knowledge acquisition; ensuring interdisciplinary integration and combining the teaching of academic disciplines with educational and character-building activities; creating a positive socio-psychological environment that promotes students' active cognitive engagement; and providing objective assessment of students' academic achievements. The implementation of these factors contributes to aligning professional training with the contemporary needs of legal practice and the labor market while simultaneously ensuring that future lawyers' educational needs are met, supporting their professional self-determination, and fostering their readiness for lifelong self-development.

Self-educational competence is one of the key components of the professional training of future lawyers. It reflects an individual's readiness and ability to purposefully, independently, and continuously acquire, update, critically comprehend, and practically apply legal knowledge, as well as to develop professionally significant qualities and engage in lifelong self-improvement.

The effective development of self-educational competence requires the purposeful organization of the educational process. Alongside traditional teaching methods, it is advisable to employ modern pedagogical technologies, educational resources, and other

instructional tools that stimulate students' independent cognitive activity and foster their readiness for continuous professional learning.

Keywords: *self-educational competence, development of self-educational competence, future lawyers, students, professional activity, professional training, independent cognitive activity.*

Мірошніченко Валентина Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України. E-mail: mvi_2016@ukr.net

Miroshnichenko Valentyna Ivanivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Pedagogy Department, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. E-mail: mvi_2016@ukr.net

Стаття надійшла до редакції 15.08.2026.
Стаття прийнята до друку після рецензування 11.09.2026.
Стаття опублікована 30.10.2026.

Стаття з відкритим доступом,
відповідно до умов ліцензії
Creative Commons (CC BY 4.0)